

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
кафедра англійської філології та перекладу
Київський національний університет імені Т.Г. Шевченка
кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
кафедра англійської мови
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
кафедра германської філології та методики викладання іноземних мов

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ПАМ'ЯТІ ДОКТОРА ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК,
ПРОФЕСОРА Д. І. КВЕСЕЛЕВИЧА (1935-2003)**

22 травня 2020 р.

Житомир – 2020

**Сучасний стан і перспективи лінгвістичних
досліджень та проблеми перекладу**

УДК: 811.11+821.111+81'25+81'44

ББК: 81.43

С 91

*Рекомендовано до друку
Вченою радою
Житомирського державного університету
імені Івана Франка
(Протокол № 8 від 26 червня 2020 р.)*

Рецензенти:

кандидат філологічних наук, доцент **Могельницька Л. Ф.** (завідувач кафедри теоретичної та прикладної лінгвістики державного університету “Житомирська політехніка”)

кандидат філологічних наук, доцент **Хант Г. О.** (завідувач кафедри іноземних мов Поліського національного університету)

кандидат філологічних наук, доцент **Жуковська В.В.** (доцент кафедри міжкультурної комунікації та прикладної лінгвістики Житомирського державного університету імені Івана Франка)

**Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та
проблеми перекладу : Збірник наукових праць / За заг. ред.
М. В. Полховської, Н. Д. Борисенко, С.К. Топачевського. Житомир, 2020. –
133 с.**

Збірник наукових праць містить результати досліджень науковців з актуальних проблем сучасної лінгвістики та перекладознавства.

Видання розраховане на науковців, аспірантів та студентів старших курсів факультетів та інститутів іноземних мов.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

УДК: 11.11+821.111+81'25+81'44
ББК: 81.43

Л. М. Чумак
Житомирський державний університет імені Івана Франка

**СИСТЕМНА ОРГАНІЗАЦІЯ АНГЛОМОВНИХ ЛЕКСИЧНИХ
ІННОВАЦІЙ (СТРУКТУРНИЙ І ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТИ)**

Потреби людини у відображенні нових реалій дійсності реалізуються у різних одиницях мови, мовних категоріях та системи мови у цілому. Мова характеризується не лише власною системою одиниць, а й

структуруювальними властивостями слів, що ототожнюється з поняттям "сполучуваність" (морфемною, лексичною, синтаксичною), певними моделями, які й уможливають нормальне функціонування системи. Відбір варіантів, властивих системі, визнається фундаментальною властивістю мови, джерелом її зміни та розвитку, на що вказували як українські, так і зарубіжні вчені (Жлуктенко Ю. О. 1981; Кочерган М. П. 2006; Крисін Л. П. 2007; Левіна Т. В. 2001; Мельник Т. П. 2010; Стишов О. А. 2003, 2012; Семенюк Н. Н. 2006; Радченко О. І. 2000; Ярцева В. М. 1977 тощо).

Англійська мова, як поліетнічна, поліваріантна, поліномінальна, має у своєму словниковому складі цілу серію, низку найменувань для позначення одного й того ж поняття дійсності [2: 5-6]. З поміж усіх рівнів мовної системи найдинамічніше розвивається лексичний, оскільки словниковий склад зазнає як кількісних, так і якісних змін.

Системна організація мови зумовлює відношення варіативності між одиницями лексичної системи, що "проявляється відсутністю строгого ізоморфізму між планом змісту і планом вираження у мовній системі, в цілому, і в кожній одиниці, зокрема" [3: 6]. Використання варіанту того чи іншого рівня мовної системи, що "найкраще і найповніше з числа співіснуючих виконують свою суспільну роль" [1: 156], або ж є "єдино можливим із можливих зразків позначення певного поняття або реалії" [4: 43], призводить до закріплення на практиці основного (базового) мовного варіанту.

Мовні варіанти демонструють мовну надмірність з одного боку, а з іншого – надмірність форми є природним станом мови, показником її життєздатності та динамічності. Можливість розвитку варіантних нормативних реалізацій передбачена діалектичною сутністю та, власне, мовною природою: будова мови сама визначає й обмежує варіантність мовних репрезентацій. Як елемент системи, будь-яка її одиниця характеризується константністю та варіативністю, де кожен варіант включає всі константні конститутивні ознаки, та частину варіативних. Саме ця ознака одиниці мови й складає індивідуальну специфіку кожного варіанта.

Словотвірні процеси так само "контролюються словотвірною нормою" [4: 44], яка й надає певні моделі творення слів упродовж їх адаптації до відповідного періоду. Проте мовне життя суспільства виявляє процес вдосконалення мови як засобу спілкування, формування й формулювання думки через певний відхід від мовної норми та комбінування словотвірних моделей. Процеси перетворення відбуваються не лише на словотвірному рівні, а й на рівні мовної системи загалом, оскільки продукування похідних одиниць за встановленими у мові правилами, або всупереч таким здійснюється на основі унормованих знаків. У структурі лексичної інновації, утвореної на основі словотвірної моделі, є і словотворчий елемент і твірна основа.

Для прикладу розглянемо одиниці, представлені в британському варіанті, що побудовані на базі американського акроніму *yuppie* (**y**oung **u**pwardly **m**obile **p**rofessional **p**erson + **-ie**) у значенні "нащадки заможних родин", які, на відміну

від так званої "золотої молоді", не розважаються, а роблять кар'єру чи займаються бізнесом, використовуючи сімейні капітали та зв'язки.

Аналіз словників-неологізмів, англомовних електронних періодичних видань показують, що лексична одиниця *yuppie* стала основою для численних інновацій, наприклад: *antiyuppie* (anti- + *yuppie*), *buppie* (black + *yuppie*), *chuppie* (Chinese + *yuppie*), *duppie* (depressed + *yuppie*), *guppy* (gay + *yuppie*), *gruppie* (green + *yuppie*), *huppie* (Hispanic + *yuppie*/hippie + *yuppie*), *MUPPIE* (middle-aged urban professional), *juppie* (Japanese + *yuppie*), *luppie* (lesbian + *yuppie* / Latino + *yuppie*), *nuppie* (nonworking + *yuppie*), *postyuppie* (post- + *yuppie*), *rumpie* (rural + *yuppie*), *scuppie* (socially conscious *yuppie* / saffron-clad), *superyuppie*, *suppie* (Southern + *yuppie*), *techoyuppie*, *wuppie* (white + *yuppie*), *yappie* (young artistic + *yuppie*), *yuppiehood*, *yuppieness*, *yuppieify*, *yuppity* (*yuppie* + *yuppity*), *yupster* (*yuppie* + *hipster*), *yindie* (*yuppie* + *indie*), *yupish*, *yuppie flu* / *yuppie disease*, *yuppiegate*, *yuppieism*, *yuppiedom*, *yuppification*, *yuppify*, *yuppie-line*, *yuppette* (*yuppie* + -ette), *yupsky* тощо.

Вибір мовної одиниці, утвореної на основі словотвірної моделі з твірною основою *yuppie* та представленими елементами словотвірної парадигми, формують необхідний контекст у процесі моделювання реальності. Структура похідного слова співвідноситься з конкретною словотвірною моделлю, яка й організовує її, розкриває прагматичні характеристики лексичної інновації в англомовному медійному дискурсі.

Увага суспільства до так званих представників соціальних та індивідуальних преференцій унаочнюють наступні приклади використання лексичних одиниць з твірним константним елементом *yuppie*, що актуалізують тактику апеляції до потреб існування індивіда, пов'язану з апеляцією до потреби в належності, зображення входження людей до різних соціальних утворень – сім'ї, клану, групи, колективу, суспільного класу тощо [5: 87]:

*Once a sign of white privilege under apartheid South Africa, the luxury cars that now choke Johannesburg's congested highways are increasingly driven by **buppies** – South Africa's rising class of young black elites who demand nothing but the best.* (<http://dir.salon.com/story/news/feature/2004/04/29/buppies/index.html>);

*To be a **huppie**, you have to know how to make a little money. You want to live well, but keep in touch with the real world.* (New York Daily News, June 8, 2010);

*Like the Yuppies of the 1980s, the **Muppies** of today are driven by ideals of success, status, power and the search to do and be what is "important" (read: "cool"). And were it not for the financial crisis, the Muppies might very well have uneventfully followed their Yuppie predecessors up the corporate ladder and out to the country clubs in the suburbs.* (The Huffington Post, June 15, 2014);

*There's a conflict inherent in what a **scuppie** is. To be socially conscious and upwardly mobile. To be environmentally responsible but like nice things. There's a conflict there.* (The Globe and Mail, May 7, 2008);

*"Yuppie is out. What's in is the **Scuppie** – the Socially Conscious, Upwardly-mobile Person", says Failla.* (PR Newswire, March 19, 2008);

Financial analyst Chad, a known yupster, couldn't wait to wear his new Brooks Brothers sportcoat with his vintage "Jake the Snake" t-shirt to the Unicorns show at the Empty Bottle on Friday. (<https://www.urbandictionary.com>);

Australia tops the list of travel plans for China's new generation of yuppies, or Chuppies, says a new survey. (Asian News International, July 14, 2010).

Отже, у словотвірній структурі нових слів відбивається і семантичне відношення похідного до твірного, і сполучуваність одних словотворчих елементів з іншими, і прагматичні характеристики лексичних інновацій, що як складники англомовного медійного дискурсу моделюють реальність, використовуються для організації повідомлень про появу нових реалій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. К.: Вища школа, 1985. 360 с.
2. Зацний Ю. А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу. Львів : ПАІС, 2007. 228 с.
3. Іщенко Н. Г. Системність у лексиці. Наукові записки. Випуск 89 (3). Серія: Філологічні науки (мовознавство): У 5 ч. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. С. 3–6.
4. Карпіловська Є. А. Норма в сучасному українському словотворенні: зразок і реальність. 2011. Вип. 74. С. 43–51.
5. Потапенко С. І. Сучасний англомовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти : монографія. Ніжин : Видавництво НДУ імені Миколи Гоголя, 2009. 391 с.